

KORTSTAARTPYTHONS, PYTHON CURTUS; ONDERSOORTEN, VERZORGING EN KWEEK

Eddy Even,

Hesselterbrink 488, 7812 EM Emmen.

■ INLEIDING

Wie in boeken of tijdschriften over reptielen van vóór 1990 kijkt, zal geregeld de bloedpython genoemd zien staan, soms ook kortstaartpython genaamd. Deze wordt dan altijd *Python curtus* genoemd, zonder specificatie van de ondersoort; een eventuele foto of tekening laat een typisch rood dier zien. De informatie bestaat meestal alleen uit een beschrijving van deze soort, en uit opmerkingen dat ze moeilijk in gevangenschap zijn te houden: ze weigeren vaak hardnekkig om te eten.

Ze leven in vochtige gebieden, in moerassen en bij rivieren. Het zijn zeer zwaar gebouwde dieren, relatief dik in vergelijking met de lengte (ze wordt ook wel 'short python' of 'korte python' genoemd). De kleuren zijn vaak fel, met rood, oranje, geel, zwart, grijs en wit in een aantrekkelijk vlekkenpatroon; in het Duits worden ze 'Buntpython' genoemd. Over het algemeen is het een schuwe en timide slangensoort (Barker and Barker, 1994; Edwards, 1995; Opferman, 1987)

Tot die tijd werden deze dieren zo nu en dan in kleine aantallen aangeboden. Het betrof dan bijna altijd volwassen exemplaren die vanuit Thailand werden geïmporteerd. Hun conditie was vaak slecht: ze waren mager, uitgedroogd en ernstig besmet met allerlei parasieten zoals teken en wormen (Barker and Barker, 1994).

■ EIGEN ERVARINGEN MET WILDEVANG

Ondanks de negatieve berichten over het houden van bloedpythons wilde ik ze toch graag hebben. De vreemde, korte, gedrongen bouw ('curtus' betekent 'kort') en mooie kleuren spraken en spreken mij erg aan. In 1984 schreef Remco de Lang in *Litteratura Serpantium* over een volwassen dier dat zonder problemen begon te eten.

In 1987 verscheen, ook in *Litteratura Serpantium*, een artikel over het houden van *Python curtus* van de Amerikaan Regis Opferman. Het was hem gelukt om een groot aantal van deze dieren aan het eten te krijgen en hij was er zelfs in geslaagd om met een stel te kweken. Hierdoor dacht ik dat het mij misschien ook zou lukken, en toen ik in 1988 een koppel voor een relatief lage prijs kon kopen, deed ik dat dan ook. De man was nog maar een paar dagen daarvoor uit Bangkok gekomen en zag er perfect uit, zonder enige beschadigingen, en hij reageerde rustig. De vrouw kwam een week later, had een beschadigde neus en enkele wonden op het lichaam. Ze gedroeg zich zeer agressief en gestresst. Negen dagen later lag ze al dood in het terrarium.

Ik behandelde en hield de man op de manier zoals Opferman die had beschreven. Na medische behandeling tegen wormen, maag- en darmparasieten en een ernstige longontsteking die het dier na enkele weken kreeg, leek het eindelijk gezond. Het at alleen nog

steeds niet. Omdat het dier hardnekkig weigerde om dode en levende muizen, ratten en kuikens aan te nemen, probeerde ik van alles: dode en levende gerbils, hamsters, kanaries, papagaaien, katoenratten en zelfs een dode vlerhond. Elke keer toonde de slang wel belangstelling, maar ze at niets. Ook beschadigde neuzen en het smeren van hersens of darmen hielp niet. Na 14 maanden was het dier toch wel wat afgevallen en besloot ik het te dwangvoederen. Een zeer vervelend klusje, want de slang was heel sterk, werkte op alle mogelijke manieren tegen en spuugde de prooi direct weer uit als ik deze niet helemaal tot in de maag masseerde. Dit alles hielden de slang en ik bijna 5 jaar vol. De mannelijke python is toen, inmiddels behoorlijk mager, doodgegaan. De verhalen over de moeilijkheden met bloedpythons kon ik dus bevestigen.

Jong van *Python curtus breitensteini*.

Photo by Eddy Even

In 1990 zag ik bij enkele importeurs jonge *Python curtus* liggen. Er werd bij vermeld dat deze diertjes uit Indonesië kwamen en dat het de ondersoort *breitensteini* betrof. De kleur was overwegend bruin met zwart. Ik kocht een koppeltje en deze dieren aten al direct dezelfde dag levende muizen; een groot verschil met mijn eerdere ervaringen!

■ DE ONDERSOORTEN

Van 1989 tot 1993 werden deze '*Python curtus breitensteini*' in grote aantallen ingevoerd vanuit Indonesië, zowel in Europa als in de Verenigde Staten. Vooral in de Verenigde Staten importeerde men daarnaast ook veel jonge en relatief gezonde dieren van de andere twee ondersoorten uit Indonesië. Deze dieren vormen voor een groot deel de huidige fokdieren, en tegenwoordig worden de verschillende ondersoorten van de kortstaartpython dan ook zonder veel problemen gehouden en gekweekt. Handelaren en privé-slangenhouders hebben een aantal van de in de Verenigde Staten gekweekte dieren de laatste jaren in Europa ingevoerd, zodat hier nu ook gezonde dieren te krijgen zijn.

De drie ondersoorten werden al in de jaren dertig beschreven, maar voor de slangen-hobbyisten was er tot 1990 maar één *Python curtus*: de bloedpython. Deze naam komt van de bloedrode kleur die veel exemplaren hebben. Daarna werden dus de andere twee ondersoorten verkrijgbaar, en daarmee de verwarring wat nu welke ondersoort is en waar ze vandaan komen of kwamen. Handelaren en importeurs wisten het zelf soms ook niet en zeiden dan maar wat, zodat de verwarring alleen maar groter werd. Ook nu nog wordt er op heel wat reptielenbeurzen en bijeenkomsten tevig gediscussieerd over dit onderwerp.

Ook in de VS speelde dit, en de python-specialisten David en Tracy Barker hebben het toen eens goed uit-

gezocht, wat resulteerde in een artikel 'The Blood Python and other subspecies of Short-tailed Pythons' in *The Vivarium*. Wat al uit de titel blijkt, is dat zij de naam 'kortstaartpython' voor de soort *Python curtus* gebruiken en 'bloedpython' voor de rode ondersoort *brongersmai*. Onderstaande beschrijvingen zijn dan ook voor een groot deel op dit artikel gebaseerd.

■ PYTHON CURTUS BRONGERSMAI - BLOEDPYTHON / RODE-KORTSTAARTPYTHON

Dit is de ondersoort die dus voor 1990 de enige *Python curtus* was, zowel in de handel als in de literatuur. In 1938 beschreven door Olive Griffith Stull, en genoemd naar de onlangs overleden professor dr. L.D. Brongersma uit Leiden, erelid van onze vereniging. Redenen om het als ondersoort te beschrijven zijn drie morfologische verschillen met de andere twee ondersoorten. Zo heeft de bloedpython twee supraoculaire schubben boven elk oog in plaats van één. Eén of twee supralabiale schubben grenzen aan de onderkant van het oog; bij de twee andere ondersoorten zijn deze gescheiden door een strook heel kleine suboculaire schubjes. Verder heeft de *brongersmai* de meeste buikschubben, gemiddeld 172 (tussen de 168 en 178). Ze komen voor in het zuidelijk gedeelte van het Maleisisch schiereiland, een groot deel van Sumatra en een aantal daarbij gelegen eilanden. Dit is de grootste ondersoort: volwassen dieren zijn tot 1,8 m lang. Soms worden er lengtes van 3 m genoemd (Kundert, 1984). Alle kortstaartpythons met een min of meer rode kleur behoren tot deze ondersoort, dus de 'echte' bloedpython. Er zijn drie kleurvariëteiten te onderscheiden, maar tussenvormen komen veel voor:

Rood

Deze vorm is volgens velen de mooiste, maar wordt op dit moment nog niet zoveel in Nederland gehouden. Geïmporteerde dieren uit Thailand bleven dus vaak niet leven, en pas sinds enkele jaren is gezonde nakweek te krijgen. In de Verenigde Staten zijn veel dieren van deze rode vorm afkomstig van het eiland Bangka, en de jongen daarvan worden in Europa ingevoerd. Mijn indruk is, dat deze het meest (donker)rood zijn, en dat de dieren uit Thailand/Maleisië wat lichter van kleur zijn, soms oranje/rood. Edwards (1995) laat een dier zien dat zo'n kleur heeft, en noemt het de 'appalosa-phase'. Afgaande op deze foto zou de wildvangman die weigerde te eten tot deze kleurfase behoren.

Geel

Wordt ook wel de gouden vorm genoemd. Deze dieren hebben inderdaad een goudgeel/lichtoranje kleur. De kop is lichtgrijs van kleur, zie mijn opmerking verderop. Deze vorm werd in het verleden meer ingevoerd, en ik vermoed dat ze in Thailand/Maleisië meer voorkomen, of in ieder geval vandaaruit meer geëxporteerd werden/worden dan vanuit Sumatra of

*Jonge Python curtus breintensteini, 3 weken oud.
Gefotografeerd na het eten van een nestratje.*

Photo by Eddy Even

Bangka. Lim en Lee (1989) laten een kind zien dat zo'n gouden dier uit Thailand vasthoudt.

Bruin

Dit is dus de derde kleurvorm van de *brongersmai* en de minst aantrekkelijke. Volgens Ross (1990) zijn de kleuren niet overerfbaar, en kunnen uit één legsel zelfs alle drie de kleuren komen, zelfs als de ouders dezelfde kleur hebben. Vlak na het uitkomen is nog niet te zien tot welke kleurfase de jongen behoren, dit wordt pas na enige maanden zichtbaar. Deze bruine kleur wordt bijna nooit in gevangenschap aangetroffen, deze dieren worden eenvoudigweg niet geëxporteerd. Barker en Barker (1994) geven de aannemelijke verklaring, dat de meest aantrekkelijke dieren, dus de oranje/rode, worden gebruikt voor de dierenhandel. De minder mooi gekleurde exemplaren worden gedood voor de huid. Per jaar worden er enkele tientot honderdduizenden *Python curtus* gedood voor het vervaardigen van slangenleer (Barker en Barker, 1994 en Van de Meerendonk, pers. med.). Dit geeft dus wel aan, dat deze soort (nog) niet zeldzaam is, maar door het schuwe karakter worden er nauwelijks waarnemingen in de natuur gedaan, en is er zeer weinig bekend over het gedrag in het wild. Het enige wat ik kon vinden was de beschrijving van Domalain (1975), een dierenhandelaar en -vanger in Thailand, die beschrijft hoe een *Python curtus brongersmai* een door de moeder verloren gibbon-jong (een aap) opeet in de vrije natuur.

De kleur van de kop van *brongersmai* is meestal grijs of zwart. Sommige dieren van de rode vorm hebben ook een rode kop. Zoals de meeste boa's en pythons kunnen ook kortstaartpythons wat verkleuren. Ze wor-

den lichter of donkerder naar gelang de omstandigheden of hun gemoedstoestand, het is vaak niet duidelijk waar dat dan aan ligt. De kleur van de kop is ook variabel: bij sommige dieren is die meestal zwart, maar hij wordt, schijnbaar zonder aanleiding, na enige tijd (uren/dagen) grijs. Bij dieren met een grijze kop wordt die dan dus zwart, wat vooral bij de gele vorm een mooi contrast met het lichaam oplevert.

Voor *Python curtus* in het algemeen, maar zeker voor *brongersmai* in het bijzonder geldt, dat de dieren het mooist zijn en de meest felle kleuren hebben als ze tussen de 1,5 en 3 jaar oud zijn. Ze zijn dan halfwas, en worden dan geslachtsrijp. De kleuren worden dan wat donkerder, hoeveel verschilt natuurlijk van dier tot dier. Pasgeboren jongen zijn vaak flets-oranje van kleur, en ontwikkelen de rode, gele of bruine kleur pas na een klein jaar.

Soms komen er dieren voor die van voor naar achteren een gestreept patroon hebben; Barker en Barker (1994) laten een foto zien van een rood dier met zo'n streeppatroon, en vermelden erbij dat dit zeer zeldzaam is. Veel kortstaartpythons hebben op het achterste deel van het lichaam een streeppatroon, maar bij deze begint het al in de nek. Sinds kort is er ook een albino-exemplaar bekend van de *Python curtus brongersmai*; deze is echter niet zo mooi als verwacht zou worden (Van de Meerendonk, pers. med.).

■ PYTHON CURTUS CURTUS - ZWARTE KORTSTAARTPYTHON

Deze ondersoort heeft het kleinste verspreidingsgebied: ze komt voor in het zuidwesten van Sumatra. Op Sumatra komen dus twee ondersoorten van *Python curtus* voor; deze worden gescheiden door een bergke-

ten die over het eiland loopt. Het is beter om in de triviale of Nederlandse naam geen 'Sumatra' te gebruiken, dit werkt alleen maar verwarrend (wat is een Sumatraanse kortstaartpython?). Zoals de naam al aangeeft, is deze ondersoort donker van kleur, vaak tot zwart toe. Het vlekkenpatroon op het lichaam bestaat voornamelijk uit zwart en bruin, met een klein beetje wit en grijs. Wat opvallend is bij *Python curtus curtus* zijn de rood/oranje ogen, in een bruine of zelfs geheel zwarte kop. De ogen lijken daardoor ook groter en meer te spreken. Sommige exemplaren hebben een geel/lichtbruin gekleurde kop, terwijl de rest van het lichaam wel donker is. Deze zogenaamde 'yellow-heads' schijnen alleen in een bepaald gebied voor te komen, tussen dieren met donker gekleurde koppen (Klumpers, pers. med). Ook deze hebben rode ogen. Er worden ook nakweekdieren van deze soort aangeboden met een goudgele lengtestreep over de ruggegraat; de prijs is natuurlijk hoger dan die voor normaal gekleurde dieren (Goergen, 1996). Kwekers van deze soort selecteren op zo donker mogelijke dieren, om zo zoveel mogelijk contrast met de ander ondersoorten te krijgen, wat vooral voor de *Python curtus breitensteini* opgaat. Naast dit verschil in kleur heeft *Python curtus curtus* zwarte vlekken op de zijkant, met een grijs centrum. Aan de bovenkant hebben deze vlekken een witte rand. Bij *Python curtus breitensteini* zijn deze randen vaak geel of bruin (Barker en Barker 1994). Zelf vind ik, dat dit verschil niet of nauwelijks te zien is. Barker en Barker (1994) vermelden ook, dat *Python curtus curtus* volgens Stull een lager aantal buikschubben heeft (152 tot 157, gemiddeld 155) dan *breitensteini* (162 tot 164, gemiddeld 162,5). Barker en Barker hebben een grotere variatie geteld, maar bevestigen dat *Python curtus curtus* het laagste aantal buikschubben heeft. Verder is deze ondersoort in alle opzichten

de kleinste; dit geldt voor de volwassen dieren, maar ook de eieren en de jongen zijn kleiner dan die van de andere ondersoorten.

■ PYTHON CURTUS BREITEN- STEINI - BORNEO / BRUINE KORTSTAARTPYTHON

Deze ondersoort, ook wel Borneo-bloedpython genoemd, komt voor op Borneo, behalve in de berggebieden. Op dit moment is dit veruit de meest gehouden ondersoort in Nederland en Europa, en het laagst in prijs (de andere ondersoorten zijn twee tot drie keer zo duur).

Ze zitten in grootte tussen de twee voorgaande ondersoorten in (volwassen zo rond de 1,7 meter), en zijn licht- of donkerbruin van kleur, vaak met een duidelijke oranje-gele kleur er doorheen. Het is een variabele soort: sommige dieren zijn veel mooier dan anderen. Opvallend is, dat de dieren die als jong uit Indonesië komen meer donker gekleurd zijn dan die hier in gevangenschap worden geboren. De kleur wordt steeds meer geel-bruin/beige tot oranje toe. Dit vergroot het contrast met de nauwverwante *Python curtus curtus*, die juist wordt gewaardeerd als ze zo donker mogelijk is. Naast de al genoemde verschillen tussen deze twee ondersoorten die soms veel op elkaar lijken, moet ik ook nog de kleur van de ogen noemen. Deze zijn bij *Python curtus breitensteini* bruin/grijs van kleur, nooit zo rood als bij *Python curtus curtus*.

In tegenstelling tot de bloedpython *Python curtus brongersmai* die zich soms agressief gedraagt, zijn *Python curtus breitensteini* en *Python curtus curtus* zeer rustig van karakter en zeker niet bijtustig. Van deze ondersoort is ook de zogenaamde 'Tiger-phase' bekend. Dit is een dier met een vreemd vlekkenpatroon op beide zijkanten, dat met wat fantasie lijkt op de strepen van

Photo by Eddy Even

Python curtus brongersmai, voorgrond vrouw rode vorm, achtergrond man gele vorm. Dieren van 1,5 en 2 jaar oud.

een tijger. Er schijnt door de eigenaar van dit dier, Brain Scharp, in de VS met deze variant gekweekt te zijn (Van de Meerendonk, pers. med.).

■ VERZORGING

Op dit moment heb ik de drie ondersoorten in een aantal varianten, en alle zijn probleemloos te verzorgen (dit dus in tegenstelling tot de eerder ervaringen). Op één dier na (een *Python curtus curtus* 'yellow-head') zijn het dan ook alle nakweekdieren uit de Verenigde Staten, Nederland en Indonesië.

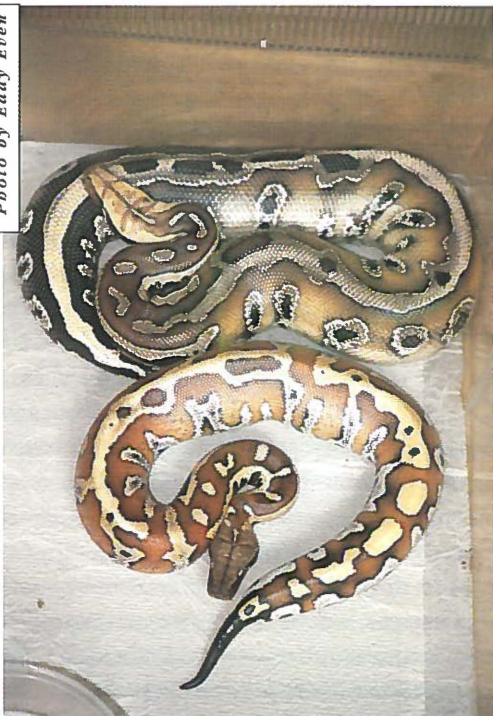
De manier van houden lijkt op die van Opferman (1987). Ik houd ze in houten verblijven, met een voorkant van glas. Kunstmatige verlichting is er niet, buitenlicht valt door een raam naar binnen. Dag en nacht verwarm ik de verblijven, die boven elkaar geplaatst zijn, met een warmtekabel in de bodem. De afmetingen van de terraria zijn 120 cm breed, 60 cm diep en slechts 20 cm hoog. De bodem is bedekt met kranten, er staat een waterbak in, en vaak een verstopdoos. De verblijven hebben een temperatuur van rond de 28°C, en zijn altijd erg vochtig: meestal staan er

druppels op het plafond en de ruiten.

Zoals al opgemerkt, zijn deze dieren rustig van karakter en vrij schuw van aard. Waarschijnlijk voelen de pythons zich in een zo'n laag verblijf op hun gemak, doordat ze zich in de natuur ook vaak ophouden in de modder en onder de beplanting. Wanneer ik het verblijf schoonmaak, dat wil zeggen de kranten vervang door nieuwe, neem ik de slangen eenvoudig uit het verblijf en leg ze op de grond. Bijna altijd blijven ze dan 10 tot 15 minuten bewegingloos liggen, waarna ik ze weer

oppak en terugzet. Dit alles laten ze zonder problemen toe, ook de *brongersmai*'s. Een kortstaartpython moet echter nooit achter de kop worden beetgepakt: ze wordt dan helemaal panisch en draait haar lichaam alle kanten op. Vaak laat ze haar ontlasting lopen, en stulpt een man zijn hemipenes uit. Dit laatste is soms wel handig om de dieren te sexen: sonderen gaat namelijk lastig. Het is moeilijk de dieren te fixeren, ze proberen los te komen als ze te stevig worden vastgepakt (bijvoorbeeld achter de kop), en zijn daarbij erg sterk. Vrouwelijke dieren hebben echter muskusklieren die ook worden uitgestulpt wanneer ze schrikken, en die lijken wel wat op de hemipenes. Hierdoor is het goed mogelijk om een vrouw voor een man aan te zien. Ook voor jonge en pasgeboren dieren gaat dit op. Als je echter een groot aantal dieren vergelijkt, is het verschil wel te zien (Edwards, 1995).

Alle dieren eten zonder problemen levende en dode ratten, muizen, cavia's, hamsters, veeltepelmuizen, kippen en kwartels. Wel heeft elk dier zijn eigen voorkeur. Zo eet bijvoorbeeld een volwassen vrouw *breitensteini* wel dode en levende muizen, cavia's en kippen, maar geen ratten. Een andere vrouw van deze

Python curtus brongersmai, vrouw van bijna 1 jaar (voor), *Python curtus breitensteini*, man van dezelfde leeftijd (achter).

ondersoort eet alles, behalve dode ratten; levende of net gedode ratten pakt ze wel heel gretig.

Ontlasting van *Python curtus* kan voor iemand die ze niet goed kent erg verrassend zijn. Ze hebben soms maar eens in de paar maanden ontlasting, terwijl ze wel geregeld eten. De achterkant wordt dan steeds dikker, en in één keer komt er enorm veel uit. Ook bij jonge dieren is dit het geval, waarbij tevens opvalt dat ze erg hard groeien in vergelijking met wat ze eten.

■ VOORTPLANTING

Kortstaartpythons zijn niet moeilijk te kweken, en

de laatste jaren zijn er steeds vaker meldingen van succesvolle nakweken. Het gaat vaak makkelijker dan het kweken van soorten die zich pas voortplanten na veranderingen die door de seizoenen worden veroorzaakt (Edwards, 1995). Ook zijn meerdere mannen niet nodig (Ross, 1990). Dat het pas de laatste jaren goed gaat komt dus, omdat er eerder geen of zeer weinig gezonde dieren verkrijgbaar waren.

Dit jaar had ik voor het eerst jonge kortstaartpythons *Python curtus breitensteini*, de dieren van de andere ondersoorten zijn nog te jong. In december 1996 en januari en februari 1997 zette ik voor het eerst een man *breitensteini* bij twee volwassen vrouwen. De korte dagen (daglicht) en wat lagere temperatuur in de slangenkamer werkte op de pythons als een stimulans voor de voortplanting. De man, geboren in 1995, was jong en niet al te groot, maar paarde vrijwel direct met de vrouwen nadat ze bij elkaar gezet werden. Vrouw 1, als jong dier uit Indonesië gekomen in 1990, is ongeveer 150 cm lang en niet zo stevig gebouwd; vrouw 2, ook als jong uit Indonesië gekomen in 1993, is bijna 170 cm lang en zwaar gebouwd. Van vrouw 1 had ik geen eieren verwacht, omdat ze vrij licht was, maar toch legde ze op 8 maart 1997 18 goede eieren. Op

Python curtus curtus, zwarte kortstaartpython van bijna één jaar oud.

Photo by Eddy Eben

Python curtus breitensteini, vrouw van ruim 3 jaar oud, 170 cm lang.

6 april legde vrouw 2 26 goede en zeer grote eieren en één slecht ei. In de oudere literatuur worden elke keer aantallen van 10 tot 15 eieren genoemd, dus lijken dit hiermee vergeleken grote legfels. Barker en Barker (1994) noemen voor *breitensteini* tot 25 eieren, Wijnen (pers. med) had zelfs 32 eieren in één worp. De eieren van vrouw 1 plaatste ik in een plastic bak, voor de helft gevuld met vochtig vermiculite en voorzien van ventilatiegaten. Het geheel zette ik in een zogenaamde 'kunstmoeder'. Dit is een kast met een verwarming door middel van een warmteplaat en een thermostaat, die is ontworpen voor het opkweken van jonge vogels zoals hoenderachtigen.

Na 3 weken begonnen de eerste eieren bruin te worden, en bijna elke paar dagen daarna werd er weer een ander ei bruin. Toen deze bruine eieren begonnen te rotten en te schimmelen heb ik ze geopend. Er bleken halfontwikkelde, maar dode jongen in te zitten.

Na 50 dagen waren nog maar vijf eieren wit, waar-

van op dag 52 de eerste exemplaren sneedjes vertoonden. Ook toen zijn er nog dieren gestorven in het ei, en uiteindelijk kwamen maar twee pythons uit. Ondanks het matige resultaat was ik toch erg blij met deze twee jongen, mede omdat ze erg mooi van kleur zijn. Doordat zoveel bevruchte eieren waren afgestorven en omdat de jongen al na 53

dagen uitkwamen (Ross geeft 58 tot 65 dagen, Opferman 61 tot 67 dagen), neem ik aan dat de broedtemperatuur van 32°C misschien wat te hoog was.

Het grootste deel van het legsel van vrouw 2 broedde ik op dezelfde manier in een kunstmoeder uit, alleen nu op 30°C. Vijf losse eieren legde ik in een couveuse op 29°C. Alle eieren bleven er nu perfect uitzien, en na precies 8 weken (56 dagen) vertoonden een aantal eieren de eerste sneedjes. In drie dagen tijd kwamen uit de 21 eieren 20 levende jongen, één zat dood en volgroeid in het ei. Alle jongen zagen er goed uit en waren al behoorlijk groot.

Van de vijf eieren in de couveuse kwamen pas na 70 dagen in twee ervan sneedjes, maar er kwamen geen kopjes uit. Ik besloot de eieren te openen: er kwamen twee levende en drie dode jongen uit; ook het eerst aangesneden ei bevatte een dood slangetje. Erg opvallend was, dat deze jongen klein waren in vergelijking met die uit de kunstmoeder: ze zijn nog niet de helft daarvan. Een aantal jongen at al binnen een week jonge nestratjes. Na 10 weken was nog niet één van de jonge

Het uitkomen van de eieren van *Python curtus breitensteini*.

Photo by Eddy Even

Python curtus verveld; dat is voor deze soort normaal.

■ CONCLUSIE

Alles wijst erop, dat de kortstaartpython in de diverse ondersoorten steeds populairder zal worden. Het is een soort die zeker niet moeilijk te houden en te kweken is, als dat met gezonde dieren gebeurt. Doordat ze kleiner blijven dan bijvoorbeeld de populaire tijgerpython (*Python molurus*) zijn ze beter te huisvesten. Het zou mij niet verbazen als er in de toekomst meer vormen en varianten bekend worden en verkrijgbaar komen.

■ OVERZICHT VAN DE ONDERSOORTEN EN VARIANTEN

Python curtus brongersmai:

- rood
- geel/goud
- bruin
- gestreept (rood)
- albino

Python curtus curtus:

- zwart
- geelkop/yellowhead
- gele rugstreep

Python curtus breitensteini:

- bruin
- tijger

■ LITERATUUR

- Barker D. and Barker T. (1994). *The Blood and other subspecies of short-tailed python Python curtus*. *The Vivarium* 6 (3): 31-35.
- Domalain JY. (1975). *Ik was handelaar in wilde dieren*. Publicatie van Gaande, Amerongen. 111-112.
- Edwards J. (1995). *The Blood (or short-tailed) Python Python curtus and its care in captivity*. *Reptilian* 3 (8): 6-10.
- Goergen D. (1996). *List off potential offspring 1996*.
- Kundert F. (1984). *De mysterieuze wereld van de slangen*. Van Holkema en Warendorf, Weesp. 37 en 42.
- Lim FLK. and Lee MLT. (1989). *The fascinating snakes of South East Asia*. Published by Tropical Press Sdn. Kuala Lumpur. Malaysia.
- Opferman R. (1987). *Waarnemingen aangaande het houden en de voortplanting van Python curtus*. *Litteratura Serpentina* 7 (3): 113-122.
- Ross RA. and Marzec (1990). *The Reproductive Husbandry of Pythons and Boas*. Published by the Institute of Herpetological Research, Stanford, California. 177-180.